

L'Anarquia

Malatesta, Errico

1891

Índex

Notes del traductor	3
L'Anarquia (1891)	4
1.	5
2.	6
3.	7
4.	12
5.	15
6.	16
7.	20
8.	22
9.	24
Notes sobre la traducció	26
Notes sobre l'edició	27

Notes del traductor

Escrit l'any 1891, quan comptava amb 38 anys, Errico fa gala de la gran eloqüència que li caracteritzava per a posar a caldo als governs i tota la parafernàlia que comporten, i desmuntar les falses proclamacions tradicionals que justifiquen la seua innecessària i nociva existència; i oferix meravelloses analogies per a entendre millor el comportament humà i poder empatitzar amb aquelles persones que han sigut condicionades durant generacions per un sistema opressiu i violent que els impeditx veure, pensar, imaginar més enllà del que s'establix autoritàriament.

Pamflet imprescindible per a qualsevol que es qüestione o avorrisca el sistema capitalista com nosaltres i vulga acostar-se a l'Anarquia de la mà de les anarquistes.

Bona Lectura!

La Conquista del Panda

L'Anarquía (1891)

1.

La paraula *Anarquia* prové del grec i el seu significat literal és sense govern: la condició d'un poble que viu sense autoritat constituïda, sense govern.

Abans que tal organització començara a ser considerada possible i desitjable per tota una escola de pensadores i acceptada com l'objectiu d'un moviment, que ara s'ha convertit en un dels factors més importants de les lluites socials del nostre temps, la paraula anarquia s'utilitzava universalment en el sentit de desordre i confusió; i fins al dia de hui és utilitzada en eixe sentit tant pels desinformats com pels adversaris polítics interessats a distorsionar la veritat.

No entrarem en discussions filològiques, ja que la qüestió és històrica i no filològica. La interpretació comuna de la paraula reconeix el seu significat veritable i etimològic; però és un derivat d'eixe significat degut a l'opinió prejudiciosa que el govern era un òrgan necessari de la vida social i que, en conseqüència, una societat sense govern estaria a la mercè del desordre i fluctuaria entre l'arrogància desenfrenada d'alguns i la venjança cega d'uns altres.

L'existència d'este prejui i la seua influència en la definició que el públic dona a la paraula anarquia, s'explica fàcilment. L'ésser humà, com tots els éssers vius, s'adapta i acostuma a les condicions en les quals viu i transmet els hàbits adquirits. Així, havent nascut i crescut en l'esclavitud, quan els descendents d'una llarga estirp d'esclaus van començar a pensar, creien que l'esclavitud era una condició essencial de la vida, i la llibertat els semblava impossible. De la mateixa manera, els treballadors que durant segles es van veure obligats, i per tant acostumats, a dependre per a obtenir treball, és a dir pa, de la bona voluntat de l'amo, i a veure la seua vida sempre a la mercè dels amos de la terra i del capital, van acabar per creure que és l'amo qui els dona menjar, i ingènuament es pregunten com seria possible viure si no hi haguera amos.

De la mateixa manera, algú amb les cames encadenades des del seu naixement, però que, malgrat això, ha aconseguit caminar el millor que ha pogut, podria atribuir la seua capacitat de moviment a eixos mateixes cadenes que, de fet, només servixen per a debilitar i paraitzar l'energia muscular de les seues cames.

Si als efectes normals del costum s'afeg el tipus d'educació oferida per l'amo, el sacerdot, el mestre, etc., que tenen un interès personal a predicar que els amos i el govern són necessaris; si s'afeg el jutge i el policia que s'esforcen per reduir al silenci a aquells que podrien pensar de manera diferent i estar temptats de propagar les seues idees, llavors no serà difícil comprendre com la visió prejudiciosa de la utilitat i la necessitat de l'amo i el govern va arrelar en les ments poc sofisticades de les masses treballadores.

Imaginem que el metge exposara al nostre ésser humà fictici amb les cames encadenades una teoria, il·lustrada enginyosament amb mil casos inventats per a demostrar que si se li alliberaren les cames no podria caminar i no viuria, llavors eixa persona defendria feroçment les seues cadenes i consideraria el seu enemic a qualsevol que intentara llevar-li-les.

Així, ja que es pensava que el govern era necessari i que sense govern només podia haver-hi desordre i confusió, era natural i lògic que anarquia, que significa absència de govern, sonara com a absència d'ordre.

El fenomen tampoc manca de paral·lel en la història de les paraules. En èpoques i països en els quals el poble creia en la necessitat del govern d'una sola persona (monarquia), la paraula república, que és govern de molts, s'utilitzava de fet en el sentit de desordre i confusió, i este significat encara es troba en el llenguatge popular de quasi tots els països.

Canvia l'opinió, convenç al públic que el govern no sols és innecessari, sinó extremadament perjudicial, i llavors la paraula anarquia, pel simple fet de significar absència de govern, passarà a significar per a tothom: orde natural, unitat de les necessitats humanes i dels interessos de tots, llibertat completa dins d'una solidaritat completa.

S'equivoquen, doncs, els que diuen que els anarquistes han triat malament el seu nom perquè és mal interpretat per les masses i es presta a interpretacions errònies. L'error no prové de la paraula sinó de

la cosa; i les dificultats que els anarquistes enfronten en la seua propaganda no depenen del nom que han pres, sinó del fet que el seu concepte xoca amb tots els prejudis llargament establits del públic sobre la funció del govern, o de l'Estat com també se'n diu.

Abans de continuar, seria millor aclarir esta paraula "Estat", que en la nostra opinió és la causa del veritable malentés.

Els anarquistes, incloent a qui açò escriu, han usat la paraula Estat, i encara ho fan, per a significar la suma total de les institucions polítiques, legislatives, judicials, militars i financeres a través de les quals la gestió dels seus propis assumptes, el control sobre el seu comportament personal, la responsabilitat de la seua seguretat personal, són arrabassats al poble i confiats a uns altres que, per usurpació o delegació, estan investits dels poders per a fer les lleis per a tot i per a tots, i per a obligar al poble a complir-les, si és necessari, mitjançant l'ús de la força col·lectiva.

En este sentit la paraula Estat significa govern, o dit d'una altra manera, és l'expressió abstracta impersonal d'eixe estat de coses, personificat pel govern: i per tant els termes abolició de l'Estat, Societat sense Estat, etc., descriuen exactament el concepte que els anarquistes tracten d'expressar, de la destrucció de tot orde polític basat en l'autoritat, i la creació d'una societat de membres lliures i iguals basada en una harmonia d'interessos i en la participació voluntària de tots en el compliment de les responsabilitats socials.

Però la paraula té molts altres significats, alguns dels quals es presten a malentesos, sobretot quan s'utilitza amb persones la infeliç situació social de les quals no els ha donat l'oportunitat d'acostumar-se a les subtils distincions del llenguatge científic, o pitjor encara, quan la paraula s'utilitza amb adversaris polítics de mala fe que volen crear confusió i no enteniment.

Així, la paraula Estat s'utilitza sovint per a descriure un tipus especial de societat, una col·lectivitat humana particular reunida en un territori concret i que constituïx el que es denomina una unitat social, independentment de la forma en què estiguen agrupats els membres d'esta col·lectivitat o de l'estat de les relacions entre ells. També s'utilitza simplement com a sinònim de societat. I a causa d'estos significats donats a la paraula Estat, els opositors creuen, o més aviat pretenen creure, que els anarquistes pretenen abolir tot llaç social, tot treball col·lectiu, i condemnar a tots els éssers humans a viure en un estat d'aïllament, que és pitjor que viure en condicions de salvatgisme.

La paraula Estat s'utilitza també per a designar l'administració suprema d'un país: el poder central per oposició a l'autoritat provincial o comunal. I per esta raó uns altres creuen que els anarquistes volen una simple descentralització territorial deixant intacte el principi governamental, i confonen així anarquisme amb cantonalisme i comunalisme.

Finalment, Estat significa la condició de ser, una forma de vida social, etc. I per això diem, per exemple, que cal canviar l'estat econòmic de la classe obrera o que l'estat anarquista és l'únic estat social basat en el principi de solidaritat, i altres frases similars que, venint de nosaltres que, en un altre context, parlem de voler abolir l'Estat poden, a primera vista, semblar fantàstiques o contradictòries.

Per estes raons creiem que seria millor utilitzar el menys possible expressions com a abolició de l'Estat, substituint-la pel terme més clar i concret d'abolició del govern. En qualsevol cas, és el que farem al llarg d'este pamflet.

2.

Hem dit que l'anarquia és la societat sense govern. Però, és possible, desitjable o previsible l'abolició dels governs? Vegem-ho.

Què és el govern? La tendència metafísica (que és una malaltia de la ment en la qual l'ésser humà, una vegada que ha abstret mitjançant un procés lògic les qualitats d'un individu, pateix una espècie d'al·lucinació que li fa acceptar l'abstracció pel ser real), malgrat els cops que ha patit a les mans de la ciència positiva, encara hui té un fort arrelament en la ment de les persones, fins al punt que molts

consideren el govern com una institució moral amb una sèrie de qualitats donades de raó, justícia i equitat que són independents de les persones que ocupen els càrrecs. Per a ells el govern, i d'una manera més vaga, l'Estat, és el poder social abstracte; és el representant sempre abstracte de l'interés general; és l'expressió dels drets de tots considerats com els límits dels drets de cada individu. I esta manera de concebre el govern és encoratjada pels grups interessats en què el principi d'autoritat siga salvaguardat i sobrevisca sempre a les deficiències i als errors comesos pels qui se succeïxen en l'exercici del poder.

Per a nosaltres, el govern està format pels governants, en qualsevol de les seues formes; i per governants (reis, presidents, ministres, diputats, etc.) ens referim a aquells que tenen el poder de dictar lleis que regulen les relacions interhumanes i de vetlar pel seu compliment; d'imposar impostos i recaptar-los; d'imposar el servici militar obligatori; de jutjar i castigar als qui contravinguen les lleis; de sotmetre els contractes privats a normes, escrits i sancions; de monopolitzar algunes branques de la producció i alguns servicis públics o, si ho desitgen, tota la producció i tots els servicis públics; de promoure o obstaculitzar l'intercanvi de mercaderies; de fer la guerra o la pau amb els governants d'altres països; de concedir o retirar privilegis... i així successivament. En definitiva, els governants són aquells que tenen el poder, en major o menor grau, de servir-se del poder social, és a dir, del poder físic, intel·lectual i econòmic de tota la comunitat, per a obligar a tota la resta a complir els seus desitjos. I este poder, en la nostra opinió, constituïx el principi mateix del govern, de l'autoritat.

Però, quina raó hi ha per a l'existència del govern? Per què cedir la llibertat i la iniciativa personals a uns pocs individus? Per què donar-los eixe poder d'apoderar-se al seu gust de la força col·lectiva per a utilitzar-la al seu gust? Estan tan excepcionalment dotats com per a poder demostrar amb alguna parencia de raó la seua capacitat per a substituir a la massa del poble i salvaguardar els interessos, tots els interessos, de totes millor que els propis interessats? Són infal·libles i incorruptibles fins al punt que es podria, amb una certa aparença de prudència, confiar el destí de tots i cadascun als seus coneixements i a la seua bondat?

I fins i tot si existiren persones d'infinita bondat i coneixement, i fins i tot suposant, la qual cosa mai s'ha observat en la història, que el poder governamental descansara en mans dels més capaços i bondadosos d'entre nosaltres, afegiria alguna cosa el càrrec governamental al seu potencial beneficiós? O, per contra, ho paralitzaria i destruiria a causa de la necessitat que tenen els homes de govern d'ocupar-se de tants assumptes que no comprenen i, sobretot, de malgastar la seua energia mantenint-se a si mateixos en el poder, als seus amics contents i mantenint a ratlla als descontents, així com sotmetent als rebels?

A més, per bons o dolents, entesos o estúpids que siguen els governants, qui els nomena per al seu excels càrrec? S'imposen per dret de conquesta, guerra o revolució? Però en eixe cas, quina garantia té el públic que estaran inspirats pel bé general? Llavors es tracta clarament d'un colp d'estat i si les víctimes estan descontentes, l'únic recurs que els queda és el de la força per a sacsejar-se el jou. Són triats entre una classe o un partit determinat? I en este cas triomfaran sens dubte els interessos i les idees d'eixa classe o partit, i se sacrificaran la voluntat i els interessos dels altres. Són triats per sufragi universal? Però en eixe cas l'únic criteri és el número, que certament no és prova ni de raó, ni de justícia, ni de capacitat. Els triats serien els més capaços d'enganyar el públic; i la minoria, que bé pot ser l'altra meitat menys un, seria sacrificada. I tot això sense tindre en compte que l'experiència ha demostrat la impossibilitat d'idear una màquina electoral en la qual els candidats triomfants siguen almenys els representants reals de la majoria.

3.

Moltes i variades són les teories amb les quals alguns han tractat d'explicar i justificar l'existència del govern. No obstant això, totes es basen en l'opinió prejudiciosa, admesa o no, que els éssers humans tenen interessos contraposats, i que es necessita una autoritat externa, superior, que obligue un sector del

poble a respectar els interessos de l'altre, prescrivint i imposant aquella norma de conducta mitjançant la qual puguen resoldre's millor els interessos contraposats, i mitjançant la qual cada individu aconseguisca la màxima satisfacció amb el menor sacrifici possible.

Els teòrics de l'autoritarisme es pregunten: si els interessos, tendències i aspiracions d'un individu estan renyits amb els d'un altre o fins i tot amb els de la societat en el seu conjunt, qui tindrà el dret i el poder d'obligar a cadascun a respectar els interessos de l'altre? Qui podrà impedir que un individu viole la voluntat general? Diuen que la llibertat de cadascun està limitada per la llibertat dels altres; però qui establirà eixos límits i qui vetlarà pel seu respecte? Els antagonismes naturals d'interessos i temperaments creen la necessitat d'un govern i justifiquen l'autoritat que és una influència moderadora en la lluita social, i definix els límits dels drets i deures individuals.

Esta és la teoria; però perquè les teories siguin vàlides han de basar-se en fets i explicar-los, i un sap massa bé que en l'economia social amb massa freqüència s'inventen teories per a justificar els fets, és a dir, per a defensar el privilegi i fer-lo acceptable als qui són les seues víctimes. Vegem, en canvi, els fets.

Al llarg de la història, igual que en la nostra època, el govern és, o bé el domini brutal, violent i arbitrari d'uns pocs sobre la majoria, o bé un instrument organitzat per a assegurar que el domini i el privilegi estiguen en mans dels qui per la força, per l'astúcia o per herència, han acaparat tots els mitjans de vida, en primer lloc la terra, de la qual se servixen per a mantindre al poble en l'esclavitud i fer-lo treballar en el seu benefici.

Hi ha dos maneres d'oprimir als éssers humans: directament, per la força bruta, per la violència física; o indirectament, negant-los els mitjans de vida i reduint-los així a un estat de rendició. La primera és l'arrel del poder, és a dir, del privilegi polític; la segona va ser l'origen de la propietat, és a dir, del privilegi econòmic. També es pot reprimir als éssers humans treballant sobre la seua intel·ligència i els seus sentiments, la qual cosa constituïx el poder religiós o «universitari»; però així com l'esperit no existix sinó com a resultat de forces materials, la mentida i els organismes creats per a propagar-la no tenen raó de ser sinó en la mesura en què són el resultat de privilegis polítics i econòmics, i un mitjà per a defensar-los i consolidar-los.

En les societats primitives poc poblades i amb relacions socials poc complicades, en qualsevol situació que impedira l'establiment d'hàbits, costums solidaris, o que destruïra les existents i establira la dominació de l'humà per l'humà, els dos poders, el polític i l'econòmic, es trobaven en les mateixes mans, que podien ser fins i tot les d'un sola persona. Els que per la força han vençut i intimidat a uns altres, disposen de les persones i de les pertinences dels vençuts i els obliguen a servir-los i a treballar per a ells i a obeir la seua voluntat en tots els aspectes. Són al mateix temps els terratinents, els reis, els jutges i els botxins.

Però amb el creixement de la societat, amb l'augment de les necessitats, amb unes relacions socials més complexes, l'existència continuada de tal despotisme es va fer insostenible. Els governants, per raons de seguretat, per conveniència i per la impossibilitat d'actuar d'una altra manera, es veuen obligats, d'una banda, a comptar amb el suport d'una classe privilegiada, és a dir, d'una sèrie d'individus amb un interès comú a governar, i, per un altre, a deixar que cada individu se les arregle com puga, reservant-se per a sí el govern suprem, que és el dret a explotar a tothom en la mesura que siga possible, i és la manera de satisfer la vanitat dels quals volen donar les ordes. Així, a l'ombra del poder, per a la seua protecció i suport, sovint sense saber-ho, i per raons que escapen al seu control, es desenrotlla la riquesa privada, és a dir, la classe propietària. I esta, concentrant a poc a poc a les seues mans els mitjans de producció, les veritables fonts de la vida, l'agricultura, la indústria, la barata, etc., acaba per establir un poder propi que, en raó de la superioritat dels seus mitjans, i de la gran varietat d'interessos que abasta, acaba sempre per sotmetre més o menys obertament al poder polític, que és el govern, i convertir-lo en el seu propi gendarme.

Este fenomen s'ha produït moltes vegades en la història. Sempre que, com a resultat d'una invasió o de qualsevol empresa militar, la força física i brutal s'ha imposat en la societat, els conqueridors han mostrat una tendència a concentrar el govern i la propietat en les seues pròpies mans. Però sempre la

necessitat del govern de guanyar-se el suport d'una classe poderosa, i les exigències de la producció, la impossibilitat de controlar-lo i dirigir-lo tot, han tingut com a conseqüència el restabliment de la propietat privada, la divisió dels dos poders, i amb això la dependència de fet dels que controlen la força (els governs) dels quals controlen la font mateixa de la força (els propietaris). El governador acaba inevitablement convertint-se en el gendarme dels propietaris.

Però mai s'ha accentuat tant este fenomen com en els temps moderns. El desenvolupament de la producció, la vasta expansió del comerç, l'incommensurable poder assumit pels diners i totes les qüestions econòmiques derivades del descobriment d'Amèrica, de la invenció de les màquines, etc., han garantit esta supremacia a la classe capitalista que, no acontenta ja amb gaudir del suport del govern, va exigir que este sorgira de les seues pròpies files. Un govern que devia el seu origen al dret de conquesta (dret diví com ho anomenaven els reis i els seus sacerdots) encara que sotmés per les circumstàncies existents a la classe capitalista, continuava mantenint una actitud orgullosa i despectiva cap als seus antics esclaus, ara rics, i tenia pretensions d'independència de domini. Eixe govern era de fet el defensor, el gendarme dels propietaris, però el tipus de gendarmes que es creuen algú, i es comporten de manera arrogant amb la gent a la qual han d'escortar i defendre, quan no robar-los o matar-los a la cantonada del carrer del costat; i la classe capitalista es va desfer d'ell, o està en procés de fer-ho, per mitjans justos o bruts, i ho va substituir per un govern de la seua pròpia elecció, format per membres de la seua pròpia classe, en tot moment sota el seu control i específicament organitzat per a defendre a eixa classe contra qualsevol possible demanda dels desheretats. El sistema parlamentari modern comença ací.

Hui, el govern, format per propietaris i persones dependents d'ells, està enterament a la disposició dels propietaris, fins al punt que els més rics d'entre ells menyspreen participar en ell. Rothschild no necessita ser ni diputat ni ministre; n'hi ha prou que els diputats i els ministres reben les seues ordes d'ell.

En molts països, els treballadors tenen nominalment una veu més o menys important en l'elecció del govern. És una concessió feta per la burgesia, tant per a beneficiar-se del suport popular en la seua lluita contra el poder monàrquic i aristocràtic com per a dissuadir al poble de pensar en l'emancipació, donant-li la il·lusió de la sobirania. Però tant si la burgesia ho va preveure com si no quan va concedir per primera vegada el vot al poble, el fet és que eixe dret va resultar ser totalment irrisori, i només va servir per a consolidar el poder de la burgesia mentres donava al sector més actiu de la classe obrera falses esperances d'aconseguir el poder. Fins i tot amb el sufragi universal (i podríem dir que encara més amb el sufragi universal), el govern continuava sent el servent i el gendarme de la burgesia. Perquè si el govern insinuava que podria adoptar una actitud hostil, o que la democràcia podria ser alguna vegada una mica més que un pretext per a enganyar el poble, la burgesia, en sentir amenaçats els seus interessos, reaccionaria ràpidament i faria ús de tota la influència i la força a la seua disposició, en raó de la seua riquesa, per a tornar a col·locar al govern en el lloc que li correspon com a gendarme de la burgesia.

La funció bàsica del govern a tot arreu i en tots els temps, qualsevol que siga el títol que adopte i qualsevol que siga el seu origen i organització, és sempre la d'oprimir i explotar a les masses, la de defendre als opressors i als explotadors: i els seus instruments principals, característics i indispensables, són l'agent de policia i el recaptador d'impostos, el soldat i el carceller, als quals cal afegir invariablement el comerciant de mentides, ja siga sacerdot o mestre d'escola, remunerat o protegit pel govern per a esclavitzar a les ments i fer que accepten dòcilment el jou.

És cert que a estes funcions bàsiques, a estos òrgans essencials del govern, s'han afegit en el curs de la història altres funcions, altres òrgans. Fins i tot admetem també que mai o quasi mai ha existit en cap país amb un grau de civilització un govern que no combinara amb les seues activitats opressores i espoliadores altres útils o indispensables per a la vida social. Però això no lleva que el govern siga per naturalesa opressor i espoliador, i que a l'origen i per la seua actitud, estiga inevitablement inclinat a defendre i enfortir a la classe dominant; és més, confirma i agreuja la posició.

De fet, el govern es pren la molèstia de protegir, més o menys, la vida dels ciutadans contra atacs directes i violents; reconeix i legalitza una sèrie de drets i deures bàsics, així com usos i costums sense

els quals la vida social no seria possible; organitza i gestiona una sèrie de servicis públics, com a correus, carreteres, neteja i eliminació d'escombraries, millora i conservació de la terra, etc.; promou orfenats i hospitals, i sovint condescendix a fer-se passar per protector i benefactor dels pobres i els febles. Però basta entendre com i per què exercix estes funcions per a trobar l'evidència pràctica que tot el que fan els governs està sempre motivat pel desig de dominar, i sempre està orientat a defensar, ampliar i perpetuar els seus privilegis i els de la classe de la qual és alhora representant i defensor.

Un govern no pot mantindre's per molt de temps sense ocultar la seua veritable naturalesa després d'una aparença d'utilitat general; no pot imposar el respecte a la vida dels privilegiats si no sembla exigir el respecte a tota vida humana, no pot imposar l'acceptació dels privilegis d'uns pocs si no pretén ser el guardià dels drets de tots. «La llei (diu Kropotkin, i amb això es referix als que han fet la llei, és a dir, al govern) s'ha servit dels sentiments socials de l'ésser humà per a fer aprovar no sols els preceptes morals que eren acceptables per a l'ésser humà, sinó també les ordes que només eren útils a la minoria d'explotadors contra els quals s'hauria rebel·lat.»

Un govern no pot voler que la societat es desintegre, perquè això significaria que ell i la classe dominant es veurien privats de les fonts d'explotació; tampoc pot deixar que la societat es mantinga per si mateixa sense la intervenció oficial, perquè llavors el poble prompte s'adonaria que el govern només servix per a defensar als propietaris que el mantenen en condicions d'inanició, i s'afanyaria a deslliurar-se tant del govern com dels propietaris.

En l'actualitat, els governs, davant les urgents i amenaçadores reivindicacions dels treballadors, mostren una tendència a arbitrar en els tractes entre amos i obrers; d'esta manera pretenen desviar el moviment obrer i, amb algunes reformes enganyoses, impedir que els pobres prenguen per a si el que els correspon, és a dir, una part de benestar igual a la que gaudixen els altres.

A més, cal tindre en compte que, d'una banda, la burgesia (els propietaris) està sempre en guerra entre si i engolint-se els uns als altres i que, per un altre, el govern, encara que sorgix de la burgesia i del seu serf i protector, tendix, com tot serf i tot protector, a aconseguir la seua pròpia emancipació i a dominar a qui protegix. El que explica el joc dels vaivens, les maniobres, les concessions i les retirades, els intents de trobar aliats entre el poble contra els conservadors, i entre els conservadors contra el poble, que és la ciència dels governants, i que cega als ingenus i als flegmàtics que sempre esperen que la salvació els vinga de dalt.

Malgrat tot, la naturalesa del govern no canvia. Si assumix el paper de controlador i garant dels drets i deures de tots, pervertix el sentiment de justícia; qualifica de delictes i castiga tota acció que viole o amenace els privilegis dels governants i els propietaris, i declara justa i legal l'explotació més escandalosa dels pobres, el lent i sostingut assassinat material i moral perpetrat pels quals tenen, a costa dels quals no tenen. Si es nomena a si mateixa administradora dels servicis públics, de nou, com sempre, vela pels interessos dels governants i dels propietaris i no s'ocupa dels dels treballadors, excepte quan ha de fer-ho perquè el poble està d'acord a pagar. Si assumix el paper de mestre, obstaculitza la propagació de la veritat i tendix a preparar les ments i els cors dels joves perquè es convertisquen en tirans despistats o en esclaus dòcils, segons la classe a la qual pertanguen. En mans del govern tot es convertix en un mitjà d'explotació, tot es convertix en una institució policial, útil només per a mantindre al poble sota control.

I havia de ser així. Perquè si l'existència humana és una lluita entre les persones, és obvi que ha d'haver-hi vencedors i vençuts, i el govern, que és el premi de la lluita i un mitjà per a garantir als vencedors els resultats de la victòria i per a perpetuar-los, certament mai caurà en mans dels que perden, tant si la lluita es basa en la força física, com si és intel·lectual o es desenrotlla en el camp de l'economia. I els que han lluitat per a guanyar, és a dir, per a assegurar-se millors condicions que les que gaudixen els altres, i per a guanyar privilegis i poder, no ho utilitzaran certament per a defensar els drets dels vençuts i posar límits al seu propi poder, així com al dels seus amics i partidaris.

El govern, o com alguns el criden, l'Estat justicier, com a moderador en la lluita social i administrador imparcial de l'interés públic, és una mentida, una il·lusió, una utopia mai aconseguida i mai realitzable.

Si els interessos de l'ésser humà anaren realment antagònics entre si, si la lluita entre els homes fora realment una llei essencial bàsica de les societats humanes i si la llibertat de l'individu estiguera limitada per la llibertat dels altres, llavors cadascun tractaria sempre de fer prevaldre els seus interessos, cadascun tractaria d'augmentar la seua pròpia llibertat a costa de la llibertat dels altres, i es tindria un govern, no sols perquè seria més o menys útil per a tots els membres de la societat tindre'l, sinó perquè els vencedors voldrien assegurar-se els fruits de la victòria sotmetent a fons als vençuts, i deslliurar-se així de la molèstia d'estar permanentment a la defensiva, confiant el seu defensa a homes especialment formats com a gendarmes professionals. En eixe cas, la humanitat estaria condemnada a perir o a debatre's per sempre entre la tirania dels vencedors i la rebel·lió dels vençuts.

Però, afortunadament, el futur de la humanitat és un més feliç perquè la llei que el regix és més amable. Esta llei és la solidaritat.

Les característiques essencials fonamentals de l'ésser humà són l'impuls per la seua pròpia conservació, sense el qual cap ésser viu podria existir, i l'impuls per la conservació de l'espècie, sense el qual cap espècie podria haver-se desenvolupat i perdurat. Està naturalment impulsat a defensar la seua existència individual i el seu benestar, així com el de la seua descendència, contra tot i contra tots.

En la naturalesa, els éssers vius tenen dos maneres de sobreviure i de fer la vida més agradable. Una és la lluita individual contra els elements i contra altres individus de la mateixa espècie o d'unes altres; l'altra és l'ajuda mútua, la cooperació, que també podria descriure's com a associació per a la lluita contra tots els factors naturals antagònics a l'existència, el desenvolupament i el benestar dels associats.

A part de consideracions d'espai, no és necessari examinar en les pàgines que segueixen el paper relatiu que han exercit en l'evolució del món orgànic estos dos principis: el de la lluita i el de la cooperació. Bastarà amb constatar que, en el que concierneix l'ésser humà, la cooperació (voluntària o obligatòria) s'ha convertit en l'únic mitjà de progrés, avanç i seguretat; i que la lluita (una relíquia dels nostres avantpassats) no sols s'ha revelat inútil per a garantir el benestar individual, sinó que a més és perjudicial per a tots, vencedors i vençuts per igual.

L'experiència acumulada i comunicada de les generacions va ensenyar als éssers humans que unint-se amb altres persones augmentaven la seua seguretat individual i el seu benestar. Així, com a resultat de la pròpia lluita per l'existència lliurada contra l'entorn natural i contra individus de la mateixa espècie, es va desenrotllar en l'ésser humà un sentiment social que va transformar per complet les condicions de la seua existència. I gràcies a això, la humanitat va poder emergir de l'estat animal i aconseguir un gran poder, i elevar-se de tal mode per damunt dels altres animals que els filòsofs antimaterialistes van creure necessari inventar-li una ànima immaterial i immortal.

Moltes causes concurrents han contribuït al desenvolupament d'este sentiment social que, partint de la base animal de l'instint de conservació de l'espècie (que és l'instint social limitat a la família natural), ha aconseguit grans cotes tant en intensitat com en extensió, fins al punt de constituir la base mateixa de la naturalesa moral de l'ésser humà.

L'ésser humà, encara que havia sorgit de l'orde inferior de la vida animal, era feble i no estava equipat per a entaular una lluita individual contra les bèsties carnívores. Però amb un cervell capaç d'un gran desenrotllament, un òrgan vocal capaç d'expressar amb una varietat de sons diferents vibracions cerebrals, i amb mans especialment aptes per a modelar la matèria a la seua voluntat, degué sentir molt prompte la necessitat i els avantatges que es derivaven de l'associació; de fet, es pot dir que només va poder superar l'estat animal quan es va convertir en un ser social i va adquirir l'ús del llenguatge, que és al mateix temps una conseqüència i un factor important de la sociabilitat.

El nombre relativament reduït d'éssers humans, en fer menys amarga, menys prolongada i menys necessària la lluita per l'existència entre les persones, fins i tot sense associació, degué facilitar enormement el desenrotllament dels sentiments de simpatia i donar temps per a descobrir i apreciar la utilitat de l'ajuda mútua.

Finalment, la capacitat de l'ésser humà per a modificar el seu entorn exterior i adaptar-lo a les seues necessitats, que va adquirir gràcies a les seues qualitats originals aplicades en cooperació amb un número menor o major d'associats; el nombre creixent de demandes que augmenten a mesura que els

mitjans per a satisfer-les creixen i es convertixen en necessitats; la divisió del treball que és el resultat de l'explotació sistemàtica de la naturalesa en benefici de l'ésser humà, tots estos factors han donat lloc al fet que la vida social s'haja convertit en el mig necessari per a la humanitat, fora del qual no pot continuar vivint o, si ho fa, torna a l'estat animal.

I pel refinament dels sentiments amb l'augment de les relacions, i pels costums impresos en l'espècie per l'herència al llarg de milers de segles, esta necessitat d'una vida social, d'un intercanvi de pensaments i sentiments, s'ha convertit per a la humanitat en una manera de ser essencial al nostre mode de vida, i s'ha transformat en simpatia, amistat, amor, i continua independentment dels avantatges materials que proporciona l'associació, fins al punt que per a satisfer-la un s'enfronta sovint a tota classe de sofriments i fins i tot a la mort.

En altres paraules, els enormes avantatges que obté l'ésser humà mitjançant l'associació; l'estat d'inferioritat física, de cap manera comparable a la seua superioritat intel·lectual, en què es troba en relació amb el regne animal si roman aïllat; la possibilitat que els éssers humans s'unisquen amb un nombre cada vegada major d'individus i en relacions cada vegada més íntimes i complexes, fins al punt que l'associació s'estén a tota la humanitat i a tots els aspectes de la vida, i potser més que res, a la possibilitat que l'ésser humà produïska, mitjançant el treball en cooperació amb uns altres, més del que necessita per a sobreviure, i els sentiments afectius que es deriven de tot això. Tot això ha donat a la lluita de l'espècie humana per l'existència una complexió bastant diferent de la lluita que generalment lliuren els altres membres del regne animal.

Encara que ara sabem (i els descobriments dels naturalistes contemporanis ens aporten cada dia noves proves) que la cooperació ha exercit i continua exercint un paper importantíssim en el desenvolupament del món orgànic, insospitat pels qui pretenien, de forma bastant irrellevant, justificar el domini burgès amb teories darwinistes, l'abisme que separa la lluita de l'ésser humà de la resta del regne animal continua sent enorme, i en proporció directa a la distància que separa a l'ésser humà dels altres animals.

Altres animals lluiten individualment o, més sovint, en xicotets grups permanents o transitoris contra tota la naturalesa, inclosos altres individus de la mateixa espècie. Les criatures més socials entre ells, com les formigues, abelles, etc., són lleials a tots els individus dins del mateix formiguer o eixam, però estan en guerra o són indiferents a altres comunitats de la mateixa espècie. La lluita humana, en canvi, tendix sempre a ampliar l'associació entre les persones, la seua comunitat d'interessos, i a desenvolupar el sentiment d'amor dels humans pels seus semblants, de conquesta i superació de les forces externes de la naturalesa per i per a la humanitat. Tota lluita encaminada a obtindre avantatges independentment dels altres o a costa d'ells, és contrària a la naturalesa social de l'ésser humà modern i tendix a fer-li retrocedir cap a l'estat animal.

La solidaritat, és a dir, l'harmonia d'interessos i de sentiments, la unió dels individus per al benestar de totes, i de totes per al benestar de cadascuna, és l'únic entorn en el qual els éssers humans poden expressar la seua personalitat i aconseguir el seu desenvolupament òptim i gaudir del major benestar possible. Esta és la meta cap a la qual avança l'evolució humana; és el principi superior que resol tots els antagonismes existents, que d'una altra manera serien insolubles, i dona lloc al fet que la llibertat de cadascun no es veja limitada sinó que es complemente (trobant fins i tot en això la necessària raó de ser), per la llibertat dels altres.

4.

Miquel Bakunin deia que «Cap individu pot reconèixer la seua pròpia humanitat, i per consegüent realitzar-la en vida, si no és reconeixent-la en els altres i cooperant en la seua realització per als altres. Cap ésser humà pot aconseguir la seua pròpia emancipació sense treballar al mateix temps per l'emancipació de totes les persones que li envolten. La meua llibertat és la llibertat de tots, ja que no

soc verdaderament lliure de pensament i de fet, sinó quan la meua llibertat i els meus drets es confirmen i aproven en la llibertat i els drets de tots els éssers humans que són els meus iguals.»

«M'importa molt el que són altres persones, perquè per molt independent que jo puga semblar o creure que sóc, a causa de la meua posició social, ja siga Papa, Tsar, Emperador o fins i tot Primer Ministre, continue sent sempre el producte del que són els més humils d'entre ells: si són ignorants, pobres, esclaus, la meua existència està determinada per la seua esclavitud. Jo, ésser humà il·lustrat o intel·ligent, per exemple, em torne estúpid per la seua estupidesa; com a persona valenta, m'esclavitze per la seua esclavitud; com a ric, tremole davant la seua pobresa; com a privilegiat, em pose pàl·lid davant la seua justícia. Jo, que vull ser lliure, no puc ser-ho perquè totes les persones que m'envolten encara no volen ser-ho i, en conseqüència, es convertixen en instruments d'opressió contra mi.»

La solidaritat és, doncs, l'estat en el qual l'ésser humà aconsegueix el major grau de seguretat i benestar; i per això el propi egoisme, és a dir, la consideració exclusiva dels propis interessos, impulsa a l'individu i a la societat humana cap a la solidaritat; o millor seria dir que egoisme i altruisme (preocupació pels interessos dels altres) es funden en un únic sentiment en coincidir els interessos de l'individu i els de la societat.

No obstant això, l'espècie humana no podrà passar d'un sol salt de l'estat animal a l'estat humà, de la lluita brutal dels uns contra els altres a la lluita conjunta de totes les persones unides en companyonia contra les forces exteriors de la naturalesa.

Guiat pels avantatges que oferixen l'associació i la consegüent divisió del treball, l'ésser humà va evolucionar cap a la solidaritat; però el seu desenvolupament va entropessar amb un obstacle que li va allunyar de la seua meta i continua fent-ho fins als nostres dies. L'ésser humà va descobrir que podia, almenys fins a un cert punt i per a les necessitats materials i bàsiques que només llavors sentia, aconseguir els avantatges de la cooperació sotmetent a altres persones a la seua voluntat en lloc d'unir-se a elles; i en vista que els impulsos feroços i antisocials heretats de la seua ascendència animal continuaven sent forts en ell, va obligar els més febles a treballar per a ell, preferint la dominació a l'associació. Potser també, en la majoria dels casos, va ser explotant als vençuts com els humans van aprendre per primera vegada a comprendre els avantatges de l'associació, el benestar que l'ésser humà podia obtindre del suport dels seus semblants.

Continuava sent associació i cooperació, fora de les quals no hi ha vida humana possible; però era una forma de cooperació, imposada i controlada per uns pocs per al seu propi interès personal.

D'este fet ha sorgit la gran contradicció, que ompli les pàgines de la història humana, entre la tendència a l'associació i a la companyonia per a la conquesta i adaptació del món exterior a les necessitats de l'ésser humà i per a la satisfacció dels sentiments afectius; i la tendència a la divisió en moltes unitats separades i hostils, com són les agrupacions determinades per les condicions geogràfiques i etnogràfiques, com ho són les actituds econòmiques, i aquelles persones que han aconseguit un avantatge i volen assegurar-lo i augmentar-lo, com aquelles que esperen aconseguir un privilegi, com ho són aquelles persones que patixen per una injustícia o un privilegi i es rebel·len i busquen esmenar-lo.

El principi de *cadascun per a si*, que és la guerra de tots contra tots, va sorgir en el curs de la història per a complicar, desviar i paralitzar la guerra de *tots contra la naturalesa* pel major benestar de la humanitat, que només pot tindre èxit complet si es basa en el principi de totes per a un i un per a totes.

La humanitat ha patit grans danys com a resultat d'esta intrusió de dominació i explotació enmig de l'associació humana. Però malgrat la terrible opressió a la qual han sigut sotmeses les masses; malgrat la pobresa, el vici, el crim i la degradació que la pobresa i l'esclavitud produïxen en els esclaus i en els amos; malgrat l'antagonisme acumulat, de les guerres d'extermini; malgrat els interessos en conflicte creats artificialment, l'impuls social ha sobreviscut i s'ha desenrotllat. Havent continuat sent sempre la cooperació la condició essencial perquè l'ésser humà poguera lliurar amb èxit una guerra contra la naturalesa exterior, va continuar sent també la causa permanent de l'acostament de les persones i del desenvolupament entre elles de sentiments de simpatia. La mateixa opressió de les masses va crear un sentiment de companyonia entre els oprimits; i només gràcies a la solidaritat més o menys conscient

i generalitzada que existia entre els oprimits, estos van poder suportar l'opressió i la humanitat va sobreviure a les causes de mort que es van introduir lentament en el seu si.

Hui dia, l'immens desenvolupament de la producció, l'augment de les necessitats que només poden satisfer-se mitjançant la participació d'un gran nombre de persones en tots els països, els mitjans de comunicació, amb la generalització dels viatges, la ciència, la literatura, els negocis i fins i tot les guerres, han convertit a la humanitat en un cos únic cada vegada més compacte, les parts constituents del qual, unides entre si, només poden trobar la seua realització i la seua llibertat de desenvolupament a través del benestar de les altres parts constituents, així com del conjunt.

L'habitant de Nàpols està tan interessat en la millora de les condicions de vida dels habitants de les ribes del Ganges, d'on li arriba el còlera, com en el sanejament dels fons de la seua pròpia ciutat. El benestar, la llibertat i l'avenir d'un muntanyés perdut entre les goles dels Apenins, depenen no sols de les condicions de prosperitat o de pobresa dels habitants del seu llogaret i de la condició general del poble italià, sinó també de les condicions dels treballadors a Amèrica o a Austràlia, del descobriment fet per un científic suec, de l'estat d'ànim i de les condicions materials dels xinesos, que hi haja guerra o pau a Àfrica; és a dir, de totes les circumstàncies grans i xicotetes que en qualsevol part del món actuen sobre un ésser humà.

En les condicions actuals de la societat, esta vasta solidaritat que unix a tots els éssers humans és en la seua major part inconscient, ja que sorgix espontàniament de la fricció entre els interessos individuals, considerant que les persones a penes es preocupen per l'interés general. I esta és la prova més clara que la solidaritat és una llei natural de la humanitat, que es manifesta i imposa respecte a pesar de tots els obstacles i les dissensions creades per la societat tal com està constituïda en l'actualitat.

D'altra banda, les masses oprimides que mai s'han resignat completament a l'opressió i a la misèria, i que hui més que mai es mostren assedegades de justícia, de llibertat i de benestar, comencen a comprendre que no podran aconseguir la seua emancipació més que per la unió i la solidaritat amb tots els oprimits, amb els explotats de tot arreu del món. I comprenen també que la condició indispensable i ineludible per a la seua emancipació és la possessió dels mitjans de producció, de la terra i dels instruments de treball i, per tant, l'abolició de la propietat privada. I la ciència, l'observació de les manifestacions socials, indica que esta abolició de la propietat privada seria de gran valor fins i tot per a la minoria privilegiada, si tan sols volguera abandonar la seua actitud dominadora i treballar amb tots els altres pel bé comú.

Per tant, si les masses oprimides es negaren a treballar per a uns altres i s'apoderaren de la terra i dels instruments de treball dels terratinents, o volgueren utilitzar-los pel seu compte o en el seu propi benefici (és a dir, en benefici de tots), si decidiren no suportar mai més la dominació i la força bruta, ni els privilegis econòmics, i si el sentiment de solidaritat humana, reforçat per una comunitat d'interessos, haguera posat fi a les guerres i al colonialisme, quina justificació hi hauria perquè continuara existint el govern?

Una vegada abolida la propietat privada, el govern, que és el seu defensor, ha de desaparèixer. Si sobrevisquera, tendiria sempre a restablir una classe privilegiada i opressora de l'una o l'altra forma.

I l'abolició del govern no significa ni pot significar la ruptura del vincle social. Al contrari, la cooperació que hui és imposada i dirigida en benefici d'uns pocs, seria lliure, voluntària i dirigida als interessos de tots; i per tant seria molt més àmplia i eficaç.

L'impuls social, el sentiment de solidaritat, es desenvoluparien en grau suprem; i cada ésser humà s'esforçaria per fer el millor per a tots els altres, tant per a satisfer els seus sentiments íntims com pel seu interés clarament entés.

De la lliure participació de tots, mitjançant l'agrupació espontània de les persones segons les seues exigències i les seues simpaties, de baix a dalt, del simple al complex, partint dels interessos més urgents i arribant al final als més remots i més generals, sorgiria una organització social la funció de la qual seria el major benestar i la major llibertat per a tots, i reuniria la humanitat sencera en una comunitat de companyonia, que es modificaria i milloraria segons les circumstàncies canviants i les lliçons apreses de l'experiència.

Esta societat de persones lliures, esta societat d'amigues és l'Anarquia.

5.

Fins ací hem considerat el govern tal com és, tal com ha de ser necessàriament en una societat basada en el privilegi, l'explotació i l'opressió d'unes persones sobre unes altres, en el conflicte d'interessos, en la lluita intrasocial, en una paraula, en la propietat individual.

Hem vist com este estat de conflicte, lluny de ser una condició necessària en l'existència de l'ésser humà, és contrari als interessos tant dels individus com de la humanitat; hem vist com la cooperació, la solidaritat, és la llei del progrés humà, i hem conclòs que en abolir la propietat privada i tot domini sobre l'ésser humà, el govern perd la seua raó de ser i ha de ser abolit.

No obstant això, se'ns podria dir: «Però una vegada que el principi en el qual es basa hui l'organització social canviara, i la solidaritat substituïra a la lluita, i la propietat comuna substituïra a la propietat privada, el govern canviaria la seua naturalesa, i de ser el protector i el representant dels interessos d'una classe, ja que les classes ja no existirien, passaria a ser el representant dels interessos de la societat en el seu conjunt. El seu paper seria proporcionar i regular la cooperació social en interès de tots; defensar a la societat de qualsevol intent directe de reintroduir el privilegi, anticipar-se i suprimir els intents, vinguen d'on vinguen, contra la vida, el benestar i la llibertat de cadascun de nosaltres.

«Hi ha en la societat alguns oficis massa importants, i que requereixen massa atenció i continuïtat, perquè puguin ser deixats al lliure albir dels individus, sense el perill de veure tot sumit en la confusió.

«Qui organitzaria i garantiria, si no hi haguera govern, el proveïment d'aliments, la distribució, els servicis sanitaris, els servicis de correus i telègrafs i els ferrocarrils, etc.? Qui s'ocuparia de l'educació pública? Qui emprendria eixos vastos projectes d'exploració, de drenatge de terres, d'investigació científica, que transformen la faç de la terra i centupliquen el poder de l'ésser humà?

«Qui vetlaria per la conservació i el desenvolupament de la riquesa social per a transmetre-la enriqueïda i millorada a les generacions futures?

«Qui tindria el mandat de previndre i castigar la delinqüència, és a dir, les accions antisocials?

«I els que no complixen la llei de la solidaritat i no volen treballar? I els que volgueren propagar malalties en un país i es negaren a prendre les precaucions higièniques reconegudes com a útils per la ciència? I suposant que hi haguera alguns, entenimentats o bojos, que volgueren incendiar la collita, agredir sexualment als xiquets o aprofitar-se de la seua força per a agredir als febles?

«Destruir la propietat privada i abolir els governs existents, sense crear després un govern que organitze la vida social i garantisca la solidaritat social, no significaria abolir els privilegis i inaugurar un món de pau i benestar; significaria, per contra, destruir tots els llaços socials i conduir a la humanitat a la barbàrie, cap al govern de cadascun per si mateix, que és el triomf, en primer lloc, de la força bruta i, en segon lloc, del privilegi econòmic.»

Tals són les objeccions amb les quals ens enfronten els autoritaris, fins i tot quan són socialistes, és a dir, quan volen abolir la propietat privada i el govern de classe al que dona lloc.

Podem respondre que, en primer lloc, no és cert que una vegada modificades les condicions socials canvien la naturalesa i la funció del govern. Òrgan i funció són termes inseparables. Si a un òrgan se li lleva la seua funció, o l'òrgan mor o la funció es restablix. Posa un exèrcit en un país en el qual no hi haja motius ni por a la guerra, civil o exterior, i provocarà la guerra o, si no té èxit en les seues intencions, s'esfondrarà. Una policia en la qual no hi haja delictes que resoldre ni delinqüents que detenir, inventarà totes dues coses o deixarà d'existir.

A França existix des de fa segles una institució, la *Louveterie*, hui integrada en l'Administració Forestal, els funcionaris de la qual s'encarreguen d'acabar amb els llops i altres criatures nocives. Ningú se sorprendrà el saber que, precisament perquè existix esta institució, encara hi ha llops a França i que en hiverns excepcionals causen estralls. El públic a penes es preocupa pels llops, ja que els exterminadors

de llops son ací per a ocupar-se d'ells, i és cert que cacen als llops, però ho fan de manera intel·ligent, deixant els caus el temps suficient perquè crien a les seues cries i eviten així l'extermini d'una interessant espècie animal. De fet, els llauradors francesos tenen poca confiança en estos caçadors de llops, i els consideren més aviat com a conservadors de llops. I és comprensible: què farien els «tinents de la louveterie» si ja no hi haguera llops?

Un govern, és a dir, un grup de persones encarregat d'elaborar les lleis i facultat per a utilitzar el poder col·lectiu per a obligar cada individu a obeir-les, és ja una classe privilegiada i apartada del poble. Com faria qualsevol òrgan constituït, tractarà instintivament d'ampliar els seus poders, d'escapar al control públic, d'imposar les seues pròpies polítiques i de donar prioritat als seus interessos particulars. En haver sigut col·locat en una posició privilegiada, el govern ja està en desacord amb el poble de la força del qual disposa.

En qualsevol cas, encara que un govern volguera, no podria complaure a tothom, encara que aconseguira complaure a uns pocs. Hauria de defensar-se dels descontentaments, i per a això necessitaria el suport d'una part del poble. I llavors la vella història de la classe privilegiada que sorgix gràcies a la complicitat del govern torna a començar i, en este cas, si no s'apoderara de la terra, sens dubte capturaria llocs clau, creats especialment, i oprimiria i explotaria ni més ni menys que a la classe capitalista.

Els governants acostumats a donar ordes, no desitjarien tornar a ser membres del públic, i si no pogueren aferrar-se al poder, almenys s'assegurarien posicions privilegiades per a quan hagueren de cedir el poder a uns altres. Utilitzarien tots els mitjans al seu abast perquè els seus amics foren triats successors que, al seu torn, els donarien suport i protegirien. I així el govern passaria d'unes mans a unes altres, i la democràcia, que és el suposat govern de tots, acabaria, com sempre, en una oligarquia, que és el govern d'uns pocs, el govern d'una classe.

I quina oligarquia totpoderosa, opressora i absorbent ha de ser la que té al seu servici, és a dir, a la seua disposició, tota la riquesa social, tots els servicis públics, des de l'alimentació fins a la fabricació de mistos, des de les universitats fins als auditoris de música!

6.

Però suposem fins i tot que el govern no fora en cap cas una classe privilegiada, i poguera sobreviure sense crear al seu voltant una nova classe privilegiada, i continuar sent el representant, el servidor per dir-ho així, de tota la societat. I quina utilitat podria tindre això? Com i de quina manera augmentaria la força, la intel·ligència, l'esperit de solidaritat, la preocupació pel benestar de tots i de les generacions futures, que en un moment donat existixen en una societat determinada?

És sempre la vella qüestió de la persona encadenada que, havent aconseguit viure malgrat les seues cadenes, creu viure gràcies a elles. Estem acostumats a viure sota un govern que s'apodera de tota aquella energia, intel·ligència i voluntat que pot dirigir per als seus propis fins; i obstaculitza, paralitza i reprimeix a aquells que no servixen als seus propòsits o li són hostils; i pensem que tot el que es fa en la societat es duu a terme gràcies al govern, i que sense el govern ja no quedaria energia, intel·ligència ni bona voluntat en la societat. Així (com ja hem assenyalat), el terratinent que s'ha apoderat de la terra aconsegueix que uns altres la treballen per al seu benefici, deixant al treballador amb l'estrictament necessari perquè pugui i vulga continuar treballant; i el treballador esclavitzat imagina que no podria viure sense l'amo, com si este haguera creat la terra i les forces de la naturalesa.

Què pot afegir el propi govern a les forces morals i materials que existixen en la societat? Seria un cas similar al del Déu de la Bíblia que crea del no-res?

Com que no es crea res en el que sol dir-se el món material, tampoc es crea res en esta forma més complicada del món material que és el món social. De manera que els governants només poden servir-se de les forces que existixen en la societat -excepte eixes grans forces que l'acció governamental paralitza i destrueix, i eixes forces rebels, i tot el que es malgasta en conflictes; inevitablement tremendes pèrdues

en un sistema tan artificial. Si aporten una cosa pròpia només poden fer-ho com a humans i no com a governants. I d'eixes forces materials i morals que queden a la disposició del govern, només a una ínfima part se li permet exercir un paper realment útil per a la societat. La resta, o bé s'empra en accions repressives per a mantindre a ratlla a les forces rebels, o bé es desvia dels seus fins de ben comú i s'utilitza per a beneficiar a uns pocs a costa de la majoria del poble.

Molt s'ha parlat dels papers respectius de la iniciativa individual i de l'acció social en la vida i el progrés de les societats humanes, i mitjançant els trucs habituals del llenguatge de la metafísica, les qüestions s'han tornat tan confuses que al final apareixen com a radicals els qui declaren que tot es manté i continua funcionant en el món humà gràcies a la iniciativa individual. En realitat es tracta d'una veritat de sentit comú que salta a la vista quan s'intenta comprendre el significat de les paraules. El veritable ser és l'humà, l'individu. La societat o col·lectivitat (i l'Estat o govern que pretén representar-la), si no és una abstracció buida, ha d'estar formada per individus. I és en l'organisme de cada individu on tenen inevitablement el seu origen tots els pensaments i actes humans, que de ser individuals es convertixen en pensaments i actes col·lectius quan són o arriben a ser acceptats per molts individus. L'acció social, per tant, no és ni la negació ni el complement de la iniciativa individual, sinó que és la resultant de les iniciatives, pensaments i accions de tots els individus que componen la societat; una resultant que, a igualtat de condicions, és major o menor segons que les forces individuals es dirigisquen a un objectiu comú o estiguen dividides o siguen antagòniques. I si en canvi, com fan els autoritaris, quan es parla d'acció social es fa referència a l'acció governamental, esta continua sent la resultant de les forces individuals, però només d'aquells individus que formen el govern o que per raó de la seua posició poden influir en la política del govern.

Per tant, en la lluita secular entre llibertat i autoritat, o en altres paraules, entre socialisme i Estat de classe, no es tracta realment de canviar les relacions entre la societat i l'individu; tampoc es tracta d'augmentar la independència de l'individu a costa de la interferència social o viceversa. Es tracta més aviat d'impedir que uns individus oprimisquen a uns altres; de donar a tots els individus els mateixos drets i els mateixos mitjans d'acció; i de substituir la iniciativa d'uns pocs, que es tradueix inevitablement en l'opressió de tots els altres. Es tracta, en definitiva, de destruir d'una vegada per sempre la dominació i l'explotació de l'ésser humà per l'ésser humà, perquè tots puguin participar en el bé comú, i les forces individuals, en lloc de destruir-se o de lluitar entre si o d'aïllar-se les unes de les altres, troben la possibilitat de realitzar-se plenament, i s'unisquen per al major benefici de tots.

Fins i tot si continuem amb la nostra hipòtesi del govern ideal dels socialistes autoritaris, del que hem dit es desprén que lluny de donar lloc a un augment de les forces productives, organitzadores i protectores de la societat, les reduiria enormement, limitant la iniciativa a uns pocs, i donant-los el dret de fer-lo tot sense poder, per descomptat, proporcionar-los el do de ser omniscients.

En efecte, si es lleva de la llei i de tota l'activitat d'un govern tot el que existix per a defensar a la minoria privilegiada i que representa els desitjos dels propis privilegiats, què queda que no siga el resultat de l'acció de tots? Sismondi deia que «l'Estat és sempre un poder conservador que legalitza, regularitza i organitza les victòries del progrés» (i la història afegia que les dirigix per als seus propis fins i els de la classe privilegiada) «però mai les introdueix. Estes victòries s'inicien sempre a baix, naixen en el si de la societat, del pensament individual que després es difon al llarg i ample, es convertix en opinió, en majoria, però en obrir-se camí deu sempre trobar i combatre en el poder, la tradició, el costum, el privilegi i l'error.»

De totes maneres, per a comprendre com una societat pot viure sense govern, n'hi ha prou amb observar en profunditat la societat existent, i es veurà com de fet la major part, la part important, de la vida social es desenrotlla encara hui al marge de la intervenció governamental, i que el govern només interfereix per a explotar a les masses, per a defensar a la minoria privilegiada, i a més es troba sancionant, de manera bastant ineficaç, tot el que s'ha fet sense la seua intervenció, i sovint malgrat ella i fins i tot contra ella. Els éssers humans treballen, fan intercanvis, estudien, viatgen i segueixen el millor que saben les regles morals i les del benestar; es beneficien dels avanços de la ciència i les arts, mantenen àmplies relacions entre si... tot això sense sentir la necessitat de que algú els diga com han de

comportar-se. De fet, són precisament aquells assumptes sobre els quals el govern no té cap control els que millor funcionen, els que susciten menys controvèrsies i es resolen per consens general, de manera que tothom se sent feliç a més d'útil.

El govern tampoc és especialment necessari per a les grans empreses i servicis públics que requereixen l'ocupació a temps complet d'un gran nombre de persones de diferents països i condicions. Milers d'estes empreses són, encara hui, el resultat d'associacions individuals lliurement constituïdes, i són de comú acord les que millor funcionen. Tampoc estem parlant d'associacions capitalistes, organitzades amb finalitats d'explotació, per molt que també elles demostren les potencialitats i el poder d'una associació lliure i com pot estendre's per a incloure a persones de tots els països, així com vastos i contrastats interessos. Però parlem més aviat d'aquelles associacions que, inspirades per l'amor al proïsme, o per la passió per la ciència, o més senzillament pel desig de divertir-se i de ser aplaudit, són més representatives de les agrupacions tal com seran en una societat en la qual, abolida la propietat privada i la lluita intestina entre els éssers humans, cadascú trobarà el seu interès en el dels altres, i la seua major satisfacció a fer el bé i a agradar als altres. Les Societats i Congressos científics, l'associació internacional de salvament, la Creu Roja, les societats geogràfiques, les organitzacions obreres, els organismes voluntaris que acudixen en socors quan es produïxen grans catàstrofes públiques, són alguns exemples entre molts altres de la força de l'esperit associatiu, que es manifesta sempre que es tracta d'una necessitat o d'una qüestió profundament sentida, i no falten els mitjans. Si l'associació voluntària no és mundial i no abasta tots els aspectes materials i morals de l'activitat és a causa dels obstacles que li posen els governs, de les dissensions creades per la propietat privada i de la impotència i el desànim que sent la majoria de la gent a conseqüència de la confiscació de totes les riqueses per uns pocs.

Per exemple, el govern assumix les responsabilitats dels servicis postals, els ferrocarrils, etcètera. Però, en què ajuda a estos servicis? Quan la gent pot gaudir d'ells i sent la necessitat d'estos servicis, pensa a organitzar-los, i els tècnics no necessiten una llicència del govern per a posar-se a treballar. I com més universal i urgent siga la necessitat, més voluntaris hi haurà per a dur-la a terme. Si el poble tinguera el poder d'ocupar-se dels problemes de la producció i del proveïment d'aliments, oh! no tinguera por de morir-se de fam esperant que un govern fera les lleis necessàries per a ocupar-se del problema. Si haguera d'haver-hi un govern, seguiria obligat a esperar que el poble l'organitzara tot, per a després vindre amb lleis a sancionar i explotar el ja fet. Està demostrat que l'interès privat és el gran incentiu de totes les activitats: doncs bé, quan l'interès de tots siga el de cadascun (i així seria evidentment si no existira la propietat privada) llavors tots actuaran, i si ara fem coses que només interessin a uns pocs, les farem molt millor i més intensament quan interessin a tots. I és difícil d'entendre que hi haja gent que crega que la realització i el normal funcionament dels servicis públics vitals per a la nostra vida diària serien més fiables si es dugueren a terme sota les instruccions d'un govern en lloc de per els propis treballadors que, per elecció directa o a través d'acords establits amb uns altres, han triat fer eixe tipus de treball i dur-lo a terme sota el control directe de totes les parts interessades.

Per descomptat, en tota gran empresa col·lectiva és necessària la divisió del treball, la direcció tècnica, l'administració, etc. Però els autoritaris juguen maldestrament amb les paraules per a produir una raó de ser del govern a partir de la necessitat molt real de l'organització del treball. El govern, convé repetir-lo, és el concurs d'individus que han tingut o s'han apoderat del dret i dels mitjans per a fer lleis i obligar la gent a obeir; l'administrador, l'enginyer, etc., en canvi, són persones que són nomenades o assumixen la responsabilitat de fer un treball determinat i el fan. Govern significa delegació de poder, és a dir, l'abdicació de la iniciativa i la sobirania de tots en mans d'uns pocs; administració significa delegació de treball, és a dir, tasques donades i rebudes, lliure intercanvi de servicis basat en el lliure acord. El governador és un privilegiat ja que té dret a manar als altres i a servir-se de l'esforç dels altres per a fer prevaldre les seues idees i els seus desitjos personals; l'administrador, el director tècnic, etc., són treballadors com els altres, és a dir, per descomptat, en una societat en la qual tots tenen els mateixos mitjans per a desenrotllar-se i que tots són o poden ser al mateix temps treballadors intel·lectuals i manuals, i que les úniques diferències que subsistixen entre els éssers humans són les que es deriven de la diversitat natural d'aptituds, i que totes les ocupacions, totes les funcions donen igual dret al gaudi

de les possibilitats socials. Cal no confondre la funció de govern amb la d'una administració, perquè són essencialment diferents, i si hui es confonen sovint ambdues, és només a causa dels privilegis econòmics i polítics.

Però afanyem-nos a passar a les funcions per a les quals el govern és considerat, per tots els que no són anarquistes, com absolutament indispensable: la defensa interna i externa d'una societat, és a dir, la guerra, la policia i la justícia.

Una vegada abolits els governs i posada la riquesa social a la disposició de tots, prompte desapareixeran tots els antagonismes entre els pobles i la guerra deixarà de tindre raó de ser. Afegiríem, a més, que en l'estat actual del món, quan es produïx una revolució en un país, si no té repercussions ràpides en altres parts, trobarà, no obstant això, molta simpatia a tot arreu, fins al punt que cap govern s'atrevirà a enviar les seues tropes a l'estranger per por de tindre un alçament revolucionari a les seues pròpies portes. Però, per descomptat, contemplem la possibilitat que els governs dels països encara no emancipats volgueren, i pogueren, intentar reduir al poble lliure de nou a un estat d'esclavitud. Necessitaria este poble un govern per a defensar-se? Per a fer la guerra es necessiten persones que tinguen els coneixements geogràfics i mecànics necessaris i, sobretot, grans masses de població disposades a anar a lluitar. Un govern no pot augmentar ni la capacitat dels primers ni la voluntat i el valor dels segons. I l'experiència de la història ens ensenya que un poble que realment vol defensar el seu propi país és invencible; i a Itàlia tothom sap que davant els cossos de voluntaris (formacions anarquistes) els trons s'esfondren, i els exèrcits regulars compostos per reclutes o mercenaris, desapareixen.

I què hi ha de la policia i de la justícia? Molts suposen que si no hi haguera carabiners, policies i jutges, tothom seria lliure de matar, violar i danyar als altres segons li abellicia; i que els anarquistes, en nom dels seus principis, desitjarien veure respectada eixa estranya llibertat que viola i destrueix la llibertat i la vida dels altres. Quasi semblen creure que després d'haver derrocat el govern i la propietat privada permetríem que tots dos es construïren tranquil·lament de nou, per respecte a la llibertat d'aquells que pogueren sentir la necessitat de ser governants i propietaris. Una forma realment curiosa d'interpretar les nostres idees! ...clar que és més fàcil rebutjar-les encollint-se de muscles que prendre's la molèstia de rebatre-les.

La llibertat que volem, per a nosaltres i per als altres, no és una llibertat absoluta, metafísica, abstracta, que en la pràctica es tradueix inevitablement en l'opressió dels febles; sinó que és la llibertat real, la llibertat possible, que és la comunitat conscient d'interessos, la solidaritat voluntària. Proclamem la màxima fes el que vulgues, i amb ella quasi resumim el nostre programa, perquè sostenim (i no costa molt entendre per què) que en una societat harmònica, en una societat sense govern i sense propietat, cadascun voldrà el que haja de fer.

Però suposant que, a conseqüència del tipus d'educació rebuda de la societat actual, o per desgràcia física o per qualsevol altra raó, algú volguera fer-nos mal a nosaltres i als altres, podem estar segurs que ens esforçaríem per impedir-li-ho amb tots els mitjans al nostre abast. Clar, perquè sabem que l'ésser humà és conseqüència tant del seu propi organisme com de l'entorn còsmic i social en el qual viu; perquè no confonem l'inviolable dret de defensa amb el pretesament ridícul dret a castigar; i com amb el delinqüent, és a dir, amb el qual comet actes antisocials, no veuríem, certament, a l'esclau rebel, com ocorre hui amb els jutges, sinó al germà malalt necessitat de tractament, així no introduiríem l'odi en la repressió, i faríem tot el possible per no anar més enllà de les necessitats de la defensa, i no pensaríem a venjar-nos sinó a procurar curar, redimir a l'infeliç amb tots els mitjans que la ciència ens oferira.

En qualsevol cas, independentment de la interpretació dels anarquistes (que podrien, com ocorre amb tots els teòrics, perdre de vista la realitat per perseguir una aparença de lògica), la veritat és que el poble no permetria que s'atacara impunement el seu benestar i la seua llibertat, i si sorgira la necessitat, prendria mesures per a defensar-se de les tendències antisocials d'uns pocs. Però per a això, de què servixen les persones la professió de les quals és fer lleis; mentres que altres persones es passen la vida buscant i inventant infractors de la llei? Quan el poble realment desaprova alguna cosa i el considera perjudicial, sempre aconsegueix impedir-ho amb més èxit que els legisladors, policies i jutges

professionals. Quan en el curs d'insurreccions el poble ha volgut, encara que equivocadament, que es respectara la propietat privada, ho ha fet d'una manera que un exèrcit de policies no podria.

Els costums segueixen sempre les necessitats i els sentiments de la majoria: i com menys estan subjectes a les sancions de la llei, més es respecten, perquè tothom pot veure i comprendre el seu ús, i perquè les parts interessades, que no es fan il·lusions quant a la protecció que ofereix el govern, s'encarreguen elles mateixes que es respecten. Per a una caravana que recorre els deserts d'Àfrica, la bona gestió de les reserves d'aigua és una qüestió de vida o mort per a tots; i en eixes circumstàncies l'aigua es convertix en una cosa sagrada i a ningú se li ocorreria malgastar-la. Els conspiradors depenen del secret, i el secret es guarda o l'abominació colpeja a qui el viola. Els deutes de joc no estan garantits per la llei, i entre els jugadors qui no paga és considerat i es considera deshonorat.

És potser gràcies als gendarmes que no es mata a més gent? En la majoria dels pobles d'Itàlia només es veu als gendarmes de tant en tant; milions de persones creuen les muntanyes i travessen el camp lluny de la mirada protectora de l'autoritat, de manera que se'ls podria abatre sense el menor risc de castic; no obstant això, no estan menys segurs que els que viuen en les zones més protegides. I les estadístiques mostren que el nombre de delictes a penes es veu afectat per les mesures repressives, mentres que canvia dràsticament amb els canvis en les condicions econòmiques i en les actituds de l'opinió pública.

De totes maneres, les lleis punitives només s'ocupen de successos excepcionals i inusuals. La vida quotidiana transcorre més enllà de l'abast del codicil i està controlada, quasi inconscientment, amb l'acord tàcit i voluntari de tots, per una sèrie d'usos i costums que són molt més importants per a la vida social que els articles del Codi Penal, i més ben respectats malgrat estar completament lliures de qualsevol sanció que no siga la natural del menyspreu en què es té als qui els violen i les conseqüències que d'això es deriven.

I quan sorgiren diferències entre les persones, no seria l'arbitratge voluntàriament acceptat, o la pressió de l'opinió pública, tal vegada més probable per a establir on està el dret, que a través d'una magistratura irresponsable que té el dret d'adjudicar sobretot i sobre tots i que és inevitablement incompetent i, per tant, injusta?

De la mateixa manera que, en termes generals, el govern només existix per a protegir les classes privilegiades; la policia i la magistratura només existixen per a castigar aquells delictes que no són considerats així pel públic i que només perjudiquen els privilegis del govern i dels propietaris. No hi ha res més pernicios per a la defensa real de la societat, per a la defensa del benestar i de la llibertat de tots, que la creació d'estes classes que existixen amb el pretext de defendre a tothom, però que s'acostumen a considerar a tot ésser humà com a presa engabiada, i et colpegen sense saber per què, per orde d'un cap del qual són rufians irresponsables i mercenaris.

7.

Això està molt bé, diuen alguns, i l'anarquia pot ser una forma perfecta de societat humana, però no volem fer un salt en el buit. Dis-nos, doncs, amb detall com s'organitzarà la teua societat. I d'ací sorgixen tota una sèrie de preguntes, molt interessants si ens dedicàrem a estudiar els problemes que s'imposaran a la societat alliberada, però inútils, o absurdes, fins i tot ridícules, si s'espera de nosaltres que aportem solucions definitives:

Quins mètodes s'utilitzaran per a ensenyar als xiquets? Com s'organitzarà la producció? Continuarà havent-hi grans ciutats o la població es distribuirà uniformement per tota la superfície de la terra? I si tots els habitants de Sibèria volgueren passar l'hivern a Niça? I si tots volgueren menjar perdius i beure vi Chianti? I qui farà de miner o de mariner? I qui netejarà els excusats? I els malalts seran tractats a casa o a l'hospital? I qui establirà els horaris del ferrocarril? I què es farà si un maquinista té mal de panxa mentres el tren està en marxa?

... I així fins al punt de suposar que tenim tot el coneixement i l'experiència del futur desconegut i que, en nom de l'anarquia, hem de prescriure a les generacions futures a quina hora han d'anar-se al llit i en quins dies han de pelar-se els calls.

Si els nostres lectors esperen de nosaltres una resposta a estes qüestions, o almenys a aquelles que són realment serioses i importants, que siga una mica més que la nostra opinió personal en este moment concret, significa que hem fracassat en el nostre intent d'explicar-los en què consistix l'anarquisme.

No som més profetes que ningú; i si pretenguérem ser capaços de donar una solució oficial a tots els problemes que sorgiran en el curs de la vida quotidiana d'una societat futura, llavors el que volguérem dir amb l'abolició del govern seria com a poc curiós. Perquè ens estariem auto declarant "govern" i estariem prescrivint, com fan els legisladors religiosos, un codi universal per a les generacions presents i futures. Encara sort que al no tindre la foguera ni les presons amb les quals imposar la nostra bíblia, la humanitat seria lliure de riure's impunement de nosaltres i de les nostres pretensions.

Ens preocupen molt tots els problemes de la vida social, tant en interès de la ciència, com perquè confiem en veure realitzada l'anarquia i participar el millor que puguem en l'organització de la nova societat. Per tant, tenim les nostres solucions que, segons les circumstàncies, ens semblen definitives o transitòries; i si no fora per raons d'espai, diríem ací alguna cosa sobre aquest tema. Però el fet que hui, amb les proves que disposem, pensem d'una determinada manera sobre un problema donat no significa que així haja de tractar-se en el futur. Qui pot preveure les activitats que es desenvoluparan quan la humanitat s'allibere de la pobresa i l'opressió, quan ja no hi haja ni esclaus ni amos, i quan la lluita entre els pobles, i l'odi i el rancor que s'engendren a conseqüència d'això, deixen de ser part essencial de l'existència? Qui pot predir el progrés de la ciència i dels mitjans de producció, de comunicació, etc.?

L'important és que nasca una societat en la qual no siga possible l'explotació i la dominació dels uns sobre els altres; en la qual totes tinguen lliure accés als mitjans de vida, de desenvolupament i de treball, i en la qual totes puguem participar, com vulguen i sàpien, en l'organització de la vida social. En una societat així, evidentment, tot es farà per a satisfer tan bé com siga possible les necessitats de totes en el marc dels coneixements i les condicions existents; i tot canviarà a millor amb el creixement dels coneixements i dels mitjans.

Al cap i a la fi, un programa que s'ocupa de les bases de l'estructura social, no pot fer una altra cosa que proposar un mètode. I és el mètode el que sobretot distingix als grups i determina la seua importància històrica. Al marge del mètode, tots parlen de voler el benestar de la humanitat i molts ho diuen de veritat; els grups desapareixen i amb ells tota acció organitzada i dirigida a un fi determinat. Per tant cal considerar l'anarquia abans de res com un mètode.

Els mètodes dels quals els diferents partits no anarquistes esperen, o diuen esperar, el major bé dels uns i els altres poden reduir-se a dos, l'autoritari i l'anomenat liberal. El primer confia a uns pocs la gestió de la vida social i conduïx a l'explotació i opressió de les masses per uns pocs. El segon es recolza en la lliure empresa individual i proclama, si no l'abolició, almenys la reducció de les funcions governamentals a un mínim absolut; però com respecta la propietat privada i es basa enterament en el principi de cadascun per a si i, per tant, de la competència entre les persones, la llibertat que propugna servix perquè els forts i els propietaris oprimisquen i exploten als febles, als quals no tenen res; i lluny de produir harmonia, tendix a augmentar encara més la bretxa entre rics i pobres i conduïx també a l'explotació i a la dominació, és a dir, a l'autoritarisme. Este segon mètode, és a dir, el liberalisme, és en teoria una espècie d'anarquia sense socialisme, i per tant és simplement una mentida, ja que la llibertat no és possible sense igualtat, i la veritable anarquia no pot existir sense solidaritat, sense socialisme. La crítica que els liberals dirigixen al govern consistix únicament a voler privar-li d'algunes de les seues funcions i a cridar als capitalistes al fet que es barallen entre ells, però no pot atacar les funcions repressives que són de la seua essència: perquè sense el gendarme el propietari no podria existir, és més, els poders repressius del govern han forçosament d'augmentar a mesura que la lliure competència es tradueix en més discòrdia i desigualtat.

Els anarquistes proposen un nou mètode: el de la lliure iniciativa de totes i el del lliure pacte quan, abolida la propietat privada per l'acció revolucionària, tots han sigut posats en situació d'igualtat per

a disposar de la riquesa social. Este mètode, al no permetre l'accés a la reconstitució de la propietat privada, ha de conduir, per la via de la lliure associació, a la victòria completa del principi de solidaritat.

Vist així, es veu com tots els problemes que s'esgrimixen per a contrarestar les idees anarquistes són, per contra, un argument al seu favor, perquè només l'anarquia assenyala el camí pel qual es pot trobar, per assaig i error, aquella solució que millor satisfaga tant els dictats de la ciència com les necessitats i desitjos de tots.

Com s'educarà als xiquets? No ho sabem. Llavors, què ocorrerà? Els pares, els pedagogs i tots els que es preocupen pel futur de la jove generació es reuniran, debatran, es posaran d'acord o es dividiran segons les seues opinions, i posaran en pràctica els mètodes que consideren millors. I amb la pràctica s'adoptarà finalment el mètode que de fet siga el millor.

I el mateix ocorrerà amb tots els problemes que es presenten.

Del que hem dit fins ara es dedueix que l'anarquia, tal com l'entenen els anarquistes i com només ells poden interpretar-la, es basa en el socialisme. En efecte, si no fora per eixes escoles de socialisme que dividixen artificialment la unitat natural de la qüestió social, i només consideren alguns aspectes fora de context, i si no fora pels malentesos amb els quals tracten d'embolicar el camí cap a la revolució social, podríem dir sense embuts que l'anarquia és sinònim de socialisme, ja que tots dos defenen l'abolició de la dominació i l'explotació de l'ésser humà per l'ésser humà, ja s'exercisquen a punta de baioneta o mitjançant el monopoli dels mitjans de vida.

L'anarquia, en comú amb el socialisme, té com a base, com a punt de partida, com medi essencial, la igualtat de condicions; el seu far és la solidaritat i la llibertat és el seu mètode. No és la perfecció, no és l'ideal absolut que com l'horitzó s'allunya tan ràpid com ens acostem a ell; però és el camí obert a tots els progressos i a totes les millores en benefici de totes.

8.

Una vegada establert que l'anarquia és l'única forma de societat humana que deixa obert el camí a la consecució del major bé per a la humanitat, ja que només ella destrueix tota classe obstinada a mantindre a les masses oprimides i en la misèria; una vegada establert que l'anarquia és possible i que, de fet, tot el que fa és alliberar la humanitat del govern i dels obstacles contra els quals sempre ha hagut de lluitar per a avançar en el seu difícil camí, els autoritaris es retiren a les seues últimes rases on són reforçats per molts que, encara que són apassionats amants de la llibertat i de la justícia, temen la llibertat i no poden decidir-se a visualitzar una humanitat que visca i progresse sense guardians i sense pastors i, pressionats per la veritat, demanen llastimosament que l'assumpte s'ajorne el major temps possible.

Esta és l'essència dels arguments que se'ns presenten en este punt del debat:

Esta societat sense govern, que es manté per mitjà de la cooperació lliure i voluntària; esta societat que es recolza en tot en l'acció espontània dels interessos i que es basa enterament en la solidaritat i l'amor, és certament un ideal meravellós, diuen; però com tots els ideals viu en els núvols. Ens trobem en un món que sempre ha estat dividit en opressors i oprimits; i si els primers estan plens de l'esperit de dominació i tenen tots els vicis dels tirans, els segons estan trencats pel servilisme i tenen els vicis encara pitjors que resulten de l'esclavitud. El sentiment de solidaritat dista molt de ser dominant en la societat contemporània, i si és cert que les persones cada vegada estan més unides, no és menys cert que el que també es veu cada vegada més, i que fa una impressió més profunda en el caràcter humà, és la lluita per l'existència que cada individu lliura diàriament contra tots els altres; és la competència que pressiona a tots, obrers i amos per igual, i que convertix a cada ésser humà en enemic als ulls del seu veí. Com podran estos éssers humans, educats en una societat basada en el conflicte de classes i d'individus, canviar de sobte i arribar a ser capaços de viure en una societat en la qual cadascun faça el que vulga i haja de fer i, sense coacció exterior i per la força de la seua pròpia voluntat, busque el

benestar dels altres? Amb quina determinació, amb quin sentit comú confiaries el destí de la revolució i de la humanitat a una torba ignorant, debilitada per la pobresa, amb el cervell rentat pel capellà, i que hui estarà cegament assedegada de sang, mentres que demà es deixarà enganyar maldestrament per un brivall, o inclinarà servilment el cap sota el taló del primer dictador militar que gose fer-se l'amo? No seria més prudent avançar cap a l'ideal anarquista passant primer per una república democràtica o socialista? No serà necessari un govern dels millors per a educar i preparar a les generacions per al que vindrà?

Estes objeccions tampoc tindrien raó de ser si haguérem aconseguit fer-nos entendre i convèncer als lectors amb el que ja hem escrit; però en qualsevol cas, fins i tot a risc de repetir-nos, serà millor contestar-les.

Sempre ens enfrontem al prejuí que el govern és una força nova sorgida de no se sap on que per si mateixa afeg alguna cosa al conjunt de forces i capacitats dels individus que la constitueixen i d'aquells que l'obeïxen. Per contra, tot el que succeïx en el món el fan les persones; i el govern, com a govern, no aporta res propi, a part de la tendència a convertir-ho tot en un monopoli en benefici d'un grup o classe particular, a més d'oferir resistència a tota iniciativa que vinga de fora de la seua pròpia camarilla.

Destruir l'autoritat, abolir el govern, no significa la destrucció de les forces individuals i col·lectives que operen en la societat, ni de les influències que les persones s'exercixen mútuament; fer-ho reduiria a la humanitat a ser una massa d'àtoms separats i inerts, la qual cosa és una impossibilitat, però suposant que fora possible, resultaria en la destrucció de qualsevol forma de societat, la fi de la humanitat. L'abolició de l'autoritat significa, l'abolició del monopoli de la força i de la influència; significa l'abolició d'eixe estat de coses pel qual el poder social, és a dir, les forces combinades de la societat, es convertixen en l'instrument del pensament, de la voluntat i dels interessos d'un xicotet nombre d'individus, que per mitjà del poder social total, suprimixen, per al seu avantatge personal i per a les seues pròpies idees la llibertat de l'individu; significa destruir una forma d'organització social amb la qual carrega el futur entre una revolució i la següent, en benefici d'aquells que han sigut els vencedors per un breu moment.

Miquel Bakunin en un article publicat en 1872, després d'assenyalar que els principals mitjans d'acció de la Internacional eren la propagació de les seues idees i l'organització de l'acció espontània dels seus membres sobre les masses, afeg que:

«A qui pretenga que una acció tan organitzada seria un atemptat contra la llibertat de les masses, un intent de crear un nou poder autoritari, li respondrem que no és més que un sofista i un neci. Molt pitjor per als que ignoren la llei natural i social de la solidaritat humana, fins al punt d'imaginar que una independència mútua absoluta dels individus i de les masses és una cosa possible, o almenys desitjable. Desitjar-la significa desitjar la destrucció de la societat, perquè tota la vida social no és una altra cosa que esta incessant dependència mútua dels individus i de les masses. Tots els individus, fins i tot els més intel·ligents i els més forts, és més, sobretot els intel·ligents i els forts, cadascun a cada moment de la seua vida és al mateix temps el seu productor i el seu producte. La llibertat mateixa de cada individu no és una altra cosa que la resultant, contínuament reproduïda, d'esta massa d'influències materials, intel·lectuals i morals exercides sobre ell per tots els que li envolten, per la societat en el si de la qual naix, es desenvolupa i mor. Voler escapar d'esta influència en nom d'una llibertat transcendental, divina, absolutament egoïsta i suficient en si mateixa, és la tendència del no-ser. Eixa independència dels idealistes i metafísics, esbombada fins a l'avorriment, i la llibertat individual així concebuda, són, doncs, el no-res.

En la naturalesa, com en la societat humana, que no és una altra cosa que esta mateixa naturalesa, tot el que viu, només viu sota la suprema condició d'intervindre de la manera més positiva, i tan poderosament com la seua naturalesa ho permet, en la vida dels altres. L'abolició d'esta influència mútua seria la mort. I quan reivindiquem la llibertat de les masses, de cap mode estem suggerint l'abolició de cap de les influències naturals que els individus o grups d'individus exercixen sobre elles; el que volem és l'abolició de les influències que són artificials, privilegiades, legals, oficials.»

9.

Evidentment, en l'estat actual de la humanitat, quan la immensa majoria de la gent, oprimida per la pobresa i estupefacta per la superstició, s'estanca en un estat d'humiliació, la destinació de la humanitat depèn de l'acció d'un nombre relativament xicotet d'individus; evidentment, no serà possible aconseguir de sobte que la gent s'elevi fins al punt de sentir el deure, fins i tot el plaer de controlar les seues pròpies accions de tal manera que uns altres obtinguen el màxim benefici d'elles. Però si hui dia les forces pensants i directives de la societat són poques, no és raó per a paralitzar a més d'elles i sotmetre a moltes altres a unes poques. No és una raó per a organitzar la societat de tal manera que (a causa de l'apatia que és el resultat de posicions assegurades, degut al naixement, al patronatge, a l'esperit de cos, i a tota la maquinària governamental) les forces més vives i la capacitat real acaben per trobar-se fora del govern i quasi sense influència en la vida social; i els que arriben al govern, trobant-se fora del seu entorn, i estant sobretot interessats a romandre en el poder, perden tota possibilitat d'actuar i només servixen d'obstacle als altres.

Una vegada abolit eixe poder negatiu que és el govern, la societat serà el que puga ser, però tot el que puga ser donades les forces i capacitats disponibles en eixe moment. Si hi ha persones cultes que desitgen difondre el coneixement, organitzaran les escoles i faran un esforç especial per a persuadir a tothom de la utilitat i el plaer que s'obtenen de l'educació. I si no existiren tals persones, o anaren poques, un govern no podria crear-les; l'única cosa que podria fer seria el que ocorre ara, apartar a les poques que hi ha del seu gratificant treball, i posar-les a redactar reglaments que cal imposar amb policies, i convertir als professors intel·ligents i abnegats en éssers polítics, és a dir, en paràsits inútils, preocupats tots per imposar els seus capritxos i per mantindre's en el poder.

Si hi ha metges i experts en salut pública, ells organitzaran el servei sanitari. I si no n'hi haguera, el govern no podria crear-los; l'única cosa que podria fer seria sembrar dubtes sobre la capacitat dels metges existents que un públic, justificadament desconfiat de tot el que s'imposa des de dalt, aprofitaria per a desfer-se d'ells.

Si hi ha enginyers, maquinistes, etc., ells organitzaran els ferrocarrils. I si no n'hi haguera, una vegada més, un govern no podria crear-los.

La revolució, en abolir el govern i la propietat privada, no crearà forces que no existixen; però deixarà el camí lliure per al desenrotllament de totes les forces i talents disponibles, destruirà a tota classe interessada a mantindre a les masses en un estat d'embrutiment i garantirà que cadascú puga actuar i influir segons les seues capacitats, el seu entusiasme i els seus interessos.

I esta és l'única manera que les masses puguin elevar-se, perquè només a través de la llibertat s'educa un per a ser lliure, de la mateixa manera que només treballant s'aprén a treballar. Un govern, suposant que no tinguera altres inconvenients, tindria sempre el d'acostumar als governats a la timidesa, i el de tendir a fer-se sempre més opressiu i a considerar-se a si mateix cada vegada més necessari.

A més, si es vol un govern que ha d'educar a les masses i posar-les en el camí de l'anarquia, també cal indicar quin serà el rerefons, i la manera de formar este govern.

Serà la dictadura dels millors? Però, qui són els millors? I qui els reconeixerà estes qualitats? La majoria està generalment apegada a prejudis establits, i té idees i actituds que ja han sigut superades per una minoria més ben dotada; però entre les mil minories que es creuen totes amb raó, i que poden tindre totes raó en algunes qüestions, per qui i amb quin criteri es farà l'elecció per a posar les forces socials a la disposició d'una d'elles, quan només el futur pot decidir entre les parts en conflicte? Si prenem cent partidaris intel·ligents de la dictadura, descobrirem que cadascun d'ells creu que ha de ser, si no el dictador mateix, o un d'ells, almenys algú molt pròxim a la dictadura. Així doncs, dictadors serien aquells que, seguint un curs o un altre, aconseguiren imposar-se; i en el clima polític actual, pot dir-se sense por d'equivocar-se que tots els seus esforços s'emprarien en la lluita per defensar-se dels atacs dels seus enemics, oblidant convenientment qualsevol vaga intenció d'educació social, suposant que alguna vegada tingueren tals intencions.

Serà en canvi un govern triat per sufragi universal, i per tant l'expressió més o menys sincera dels desitjos de la majoria? Però si es considera a estos dignes electors com a incapaços de vetlar per si mateixos pels seus propis interessos, com sabran triar per si mateixos als pastors que han de guiar-los? I com podran resoldre este problema d'alquímia social, de produir l'elecció d'un geni a partir dels vots d'una massa de borinots? I què ocurrerà amb les minories que continuen sent la part més intel·ligent, més activa i radical d'una societat?

Per a resoldre el problema social en benefici de totes no hi ha més que un mitjà: esclafar als posseïdors de la riquesa social per l'acció revolucionària, i posar tot a la disposició de totes, i deixar totes les forces, la capacitat i tota la bona voluntat que existix al poble, lliures per a actuar i proveir a les necessitats de totes.

Breguem per l'anarquia, i pel socialisme, perquè creiem que l'anarquia i el socialisme han de realitzar-se immediatament, és a dir, que en l'acte revolucionari hem d'expulsar al govern, abolir la propietat i confiar els servicis públics, que en este context inclouran tota la vida social, als esforços espontanis, lliures, no oficials, no autoritzats, de totes les parts interessades i de tots els col·laboradors disposats.

Per descomptat que hi haurà dificultats i inconvenients; però es resoldran, i només es resoldran de manera anarquista, és a dir, mitjançant la intervenció directa dels interessats i mitjançant acords lliures.

No sabem si l'anarquia i el socialisme triomfaran quan es produïska la pròxima revolució; però no hi ha dubte que si triomfen els anomenats programes de transigència, serà perquè en esta ocasió hem sigut derrotats, i mai perquè hàgem cregut útil deixar en peus cap part del malvat sistema sota el qual gemeca la humanitat.

En qualsevol cas, tindrem sobre els esdeveniments el tipus d'influència que reflectirà la nostra força numèrica, la nostra energia, la nostra intel·ligència i la nostra intransigència. Fins i tot si som derrotats, el nostre treball no haurà sigut inútil, ja que com més gran siga la nostra determinació per a aconseguir la plena aplicació del nostre programa, menys propietat i menys govern hi haurà en la nova societat. I haurem fet una tasca meritòria, doncs, al cap i a la fi, el progrés humà es mesura pel grau de reducció del poder governamental i de la propietat privada.

I si hui caiem sense transigir, demà podem estar segurs de la victòria.

Notes sobre la traducció

- **Sobre la traducció a l'anglès:** L'*Anarchia* va ser escrit en 1891 en italià, i va aparèixer traduït a l'anglès en la revista mensual Freedom (setembre de 1891-juny de 1892), sent reimprés com a pamflet per Freedom Press en 1892. Recuperada des de The Anarchist Library: *Es tracta d'una nova traducció de 1973, 1994, de l'original italià, realitzada per Vernon Richards, que, segons el traductor, «no fa talls en el text original i tracta de reproduir el pensament i la manera d'expressar-se de Malatesta el més literalment possible».*
- **Sobre la traducció al valencià:** L'Anarquía © 2025 es tracta d'una traducció de la versió en anglès citada, realitzada per La Conquista del Panda. El text ha sigut "humanitzat" envers els termes "man", "mankind", etc. quan del context queda perfectament clar que l'autor es referia a l'espècie humana.

Notes sobre l'edició

- Els continguts de la versió catalana de La Biblioteca Anarquista es troben sota llicències CC BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega.
- En la mesura que oferim el nostre treball pel bé comú, creiem important crear també formes de col·laboració en la sostenibilitat d'aquest projecte autogestionari i alternatiu.
- Si t'agrada el nostre treball, considera fer una donació ☒.

Malatesta, Errico
L'Anarquia
1891

L'Anarchia va ser escrit en 1891, i va aparèixer traduït a l'anglès en la revista mensual Freedom (setembre de 1891-juny de 1892), sent reimprés com a pamflet per Freedom Press en 1892. Recuperat de The Anarchist Library

Traducció i edició oferida per La Conquista del Panda sota llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega.

www.labibliotecaanarquista.cat